

MINISTER EDUKACJI NARODOWEJ

Warszawa, 10 stycznia 2020 r.

DPPI-WPPIP.4010.3.2020.DP

Pan
Mikołaj Pawlak
Rzecznik Praw Dziecka

Szanowny Panie Ministrze,

odpowiadając na pismo nr ZSM.422.17.2019.AC z dnia 27 listopada 2019 r. przekazane do Ministerstwa Edukacji Narodowej przez Kancelarię Prezesa Rady Ministrów pismem nr BPRM.223.4.2.2019JP z dnia 5 grudnia 2019 r., uprzejmie przedstawiam informację dotyczącą edukacji informatycznej prowadzonej w szkołach, której głównym celem jest rozwijanie kompetencji cyfrowych uczniów uwzględniających aspekty obywatelskie i społeczne, w tym poszanowanie praw dziecka i praw człowieka.

Preambuła ustawy – Prawo oświatowe¹ stanowi, iż oświata w Rzeczypospolitej Polskiej kieruje się zasadami zawartymi w Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, a także wskazaniemi zawartymi w Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka, Międzynarodowym Pakcie Praw Obywatelskich i Politycznych oraz Konwencji o Prawach Dziecka. Nauczanie i wychowanie za podstawę przyjmuje uniwersalne zasady etyki, a szkoła winna zapewnić każdemu uczniowi warunki niezbędne do jego rozwoju, przygotować go do wypełniania obowiązków

¹ Dz. U. z 2019 r., poz. 1148 t.j.

rodziny i obywatelskich w oparciu o zasady solidarności, demokracji, tolerancji, sprawiedliwości i wolności.

Ustawa nakłada na szkoły obowiązek zapewnienia bezpiecznych i higienicznych warunków nauki, wychowania i opieki, a ponadto upowszechniania wśród dzieci i młodzieży wiedzy o bezpieczeństwie i kształtowanie właściwych postaw wobec zagrożeń, w tym związanych z korzystaniem z technologii informacyjno-komunikacyjnych.

Art. 27 ww. ustawy wyraźnie nakazuje szkołom i placówkom zapewniającym uczniom dostęp do Internetu podejmowanie działań zabezpieczających przed dostępem do treści, które mogą stanowić zagrożenie dla prawidłowego rozwoju uczniów. W szczególności chodzi o zainstalowanie i aktualizację oprogramowania zabezpieczającego. Implementacja powyższego wymagania ustawowego spoczywa na dyrektorze szkoły, który sprawuje opiekę nad uczniami oraz stwarza im warunki harmonijnego rozwoju psychofizycznego.

Kompetencje cyfrowe uczniowie szkoły podstawowej rozwijają zgodnie z obowiązującą od roku szk. 2017/2018 podstawą programową². Preambuła podstawy programowej wskazuje, że zadaniem szkoły jest m.in. zapewnienie uczniom bezpiecznych warunków oraz przyjaznej atmosfery do nauki. Najważniejszym celem kształcenia w szkole podstawowej jest dbałość o integralny rozwój biologiczny, poznawczy, emocjonalny, społeczny i moralny ucznia. Proces kształcenia i wychowania powinien wprowadzić uczniów w świat wartości, wskazać wzorce postępowania i budowania relacji społecznych sprzyjających bezpiecznemu rozwojowi ucznia (rodzina, przyjaciele), zbudować poczucie godności własnej osoby i szacunku dla godności innych osób, wyposażyć dziecko w zasób wiadomości oraz umiejętności, który pozwoli w sposób bardziej dojrzały i uporządkowany zrozumieć świat.

---

² Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej (Dz. U. poz. 356)

Podstawa programowa podkreśla również potrzebę rozwijania u uczniów postaw otwartości wobec świata i innych ludzi, aktywności w życiu społecznym oraz odpowiedzialności za zbiorowość.

Kompetencje cyfrowe uczniów są rozwijane w ramach realizacji obszaru *Edukacja informatyczna* (klasy I-III), a następnie na lekcjach informatyki (klasy IV-VIII), gdzie uczniowie zapoznają się m.in. z normami prawnymi w zakresie stosowania technologii informacyjno-komunikacyjnych dotyczących rozpowszechniania programów komputerowych, przestępczości komputerowej, poufności, bezpieczeństwa i ochrony danych oraz informacji w komputerze i w sieciach komputerowych.

Zadaniem szkoły jest także przygotowanie uczniów do dokonywania świadomych i odpowiedzialnych wyborów w trakcie korzystania z zasobów dostępnych w Internecie, krytycznej analizy informacji, bezpiecznego poruszania się w przestrzeni cyfrowej, w tym nawiązywania i utrzymywania opartych na wzajemnym szacunku relacji z innymi użytkownikami sieci.

Cele kształcenia oraz treści nauczania w zakresie informatyki dla uczniów szkół ponadpodstawowych określa podstawa programowa, która jest stosowana, począwszy od bieżącego roku szk. 2019/2020.³ Dokument wskazuje, że do najważniejszych umiejętności zdobywanych przez ucznia w liceum ogólnokształcącym i technikum należą m.in.:

- kreatywne rozwiązywanie problemów z różnych dziedzin ze świadomym wykorzystaniem metod i narzędzi wywodzących się z informatyki, w tym programowanie,
- umiejętność sprawnego posługiwania się nowoczesnymi technologiami informacyjno-komunikacyjnymi, w tym dbałość o poszanowanie praw autorskich i bezpieczne poruszanie się w cyberprzestrzeni,
- umiejętność samodzielnego docierania do informacji, dokonywania ich selekcji, syntezy oraz wartościowania, rzetelnego korzystania ze źródeł.

---

³ Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 stycznia 2018 r. w sprawie kształcenia ogólnego dla liceum ogólnokształcącego, technikum oraz branżowej szkoły II stopnia (Dz. U. poz. 467)

Do obowiązków szkoły należy (analogicznie jak w szkole podstawowej) stwarzanie uczniom warunków do nabywania wiedzy i umiejętności potrzebnych do rozwiązywania problemów z wykorzystaniem metod i technik wywodzących się z informatyki, w tym logicznego i algorytmicznego myślenia, programowania, posługiwania się aplikacjami komputerowymi, wyszukiwania i wykorzystywania informacji z różnych źródeł, posługiwania się komputerem i podstawowymi urządzeniami cyfrowymi oraz stosowania tych umiejętności na zajęciach z różnych przedmiotów, m.in. do pracy nad tekstem, wykonywania obliczeń, przetwarzania informacji i jej prezentacji w różnych postaciach.

Tak zaplanowane nowe podejście do informatyki ma na celu wyposażenie młodych ludzi w wysokie kompetencje cyfrowe, które oparte są na poszanowaniu praw dziecka i praw człowieka.

Działania Ministerstwa Edukacji Narodowej w zakresie przeciwdziałania zagrożeniom płynącym z cyberprzestrzeni, koncentrują się na projektowaniu systemowych rozwiązań gwarantujących bezpieczne warunki kształcenia, wychowania i opieki oraz wspierania szkół i placówek systemu oświaty w realizacji zadań w tym obszarze. Mając na uwadze potrzebę stałego doskonalenia kompetencji nauczycieli, podległy Ministrowi Edukacji Narodowej Ośrodek Rozwoju Edukacji realizuje liczne szkolenia, konferencje i seminaria w zakresie działań wychowawczych i profilaktycznych. Na stronie Ośrodka Rozwoju Edukacji⁴ udostępniane są materiały informacyjne i publikacje dotyczące m.in. zagrożeń związanych z korzystaniem przez uczniów z nowych technologii komunikacyjnych oraz badań tego zagadnienia.

W projektach realizowanych w ramach Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa skierowanych do nauczycieli opracowane przez ekspertów MEN *Standardy kompetencji cyfrowych nauczycieli* obejmują również kwestie związane z przepisami prawa i zasadami bezpieczeństwa dotyczącymi korzystania z zasobów dostępnych w sieci. Podniesienie kompetencji nauczycieli w tym zakresie przekłada się na bardziej

---

⁴ Dostępnej pod adresem: <http://www.ore.edu.pl/>;

efektywną realizację podstawy programowej i podnoszenie kompetencji cyfrowych uczniów.

Kwestie związane z bezpieczeństwem w sieci od kilku lat są obecne w kierunkach realizacji polityki oświatowej państwa, co ma swoje odzwierciedlenie w działaniach nadzoru pedagogicznego oraz placówek doskonalenia nauczycieli.

Ministerstwo Edukacji Narodowej współpracuje z Ministerstwem Cyfryzacji przy realizacji działania, w ramach którego wszystkie szkoły w Polsce uzyskają dostęp do bardzo szybkiego Internetu.

W ramach Ogólnopolskiej Sieci Edukacyjnej wszystkie szkoły w Polsce do 2020 r. otrzymają możliwość bezpłatnego korzystania z usług dostępu do bezpiecznego Internetu o symetrycznej przepustowości, co najmniej 100 Mb/s wraz z dostępem do cyfrowych treści edukacyjnych i narzędzi ułatwiających naukę oraz kontakt z nowymi technologiami.

W ramach OSE bezpieczeństwo użytkowników zapewnione będzie poprzez usługi zabezpieczające dostarczone przez operatora OSE – Naukową i Akademicką Sieć Komputerową.

Ponadto na stronach internetowych MEN dostępny jest poradnik „BEZPIECZNA SZKOŁA. Zagrożenia i zalecane działania profilaktyczne w zakresie bezpieczeństwa fizycznego i cyfrowego uczniów” (link do strony: <https://www.gov.pl/web/edukacja/poradnik-dla-dyrektorow-szkol---bezpieczna-szkola>), który stanowi zbiór rekomendacji i wytycznych dla dyrektorów szkół i organów prowadzących szkoły dotyczących m.in. reagowania na ujawnione zagrożenia związane z bezpieczeństwem cyfrowym uczniów. Poradnik został opracowany w MEN przy udziale ekspertów oraz po konsultacji z innymi resortami i instytucjami odpowiedzialnymi za bezpieczeństwo cyfrowe.

Z poważaniem

Z upoważnienia
MINISTRA EDUKACJI NARODOWEJ

Maciej Kopeć
Podsekretarz Stanu
/ – podpisany cyfrowo/